

Gemeente **Waalwijk**

Onderzoeksrapport Inclusie 'Iedereen doet mee'

Juni 2022

INLEIDING

De gemeente Waalwijk wil graag inzicht krijgen in de ervaring die inwoners van Waalwijk hebben met het onderwerp inclusie en hoe ze tegen dit onderwerp aankijken. Om die reden heeft Toponderzoek een onderzoek uitgevoerd onder inwoners van Waalwijk naar inclusie. In deze rapportage zijn de resultaten van dit onderzoek uiteengezet.

METHODIEK

- Op 11 mei 2022 is een email gestuurd aan alle leden van TipWaalwijk met een link naar de online vragenlijst. Tevens heeft de gemeente Waalwijk door Toponderzoek aangeleverde openbare links naar de vragenlijst gedeeld met het gemeentepanel en met alle inwoners van Waalwijk via de verschillende (sociale) mediakanalen.
- Op 20 mei 2022 is een herinnering aan niet-responderende panelleden gestuurd.
- Alle respondenten hebben de vragenlijst anoniem in kunnen vullen.

RAPPORTAGE

In dit rapport zijn de resultaten visueel weergegeven, met een toelichting in de tekst.

De resultaten zijn uitgesplitst naar de variabelen ervaringsdeskundigheid, geslacht* en leeftijd (zie onderstaande tabel voor details).

Ervaringsdeskundigheid	Geslacht*	Leeftijd
Ervaart zelf uitsluiting	Man	Jongeren (<40 jaar)**
Kent iemand die uitsluiting ervaart	Vrouw	Middelbaren (40-65 jaar)
Heeft geen ervaring met uitsluiting		Ouderen (65+)

Om het rapport leesbaar te houden, worden alleen significante en relevante verschillen benoemd.

* Hoewel de antwoordoptie 'Non-binair' beschikbaar is gesteld in de vraag naar geslacht, hebben te weinig respondenten deze antwoordoptie gebruikt om over deze groep statisch betrouwbare uitspraken te doen. In de rapportage is deze groep om die reden buiten beschouwing gelaten.

** de categorie 'Jongeren' is gesteld op alle respondenten jonger dan 40 jaar. De reden dat deze groep relatief ruim gedefinieerd is, is dat er onvoldoende deelnemers met een leeftijd onder de 30 jaar hebben deelgenomen aan het onderzoek om over deze groep statistisch betrouwbare uitspraken te doen (zie volgende slide voor details van de gebruikte leeftjidsverdeling).

RESPONSVERANTWOORDING II

RESPONS

In totaal hebben n=433 respondenten aan het onderzoek deelgenomen. De maximale foutmarge bij een dergelijke steekproefgrootte bedraagt $\pm 4,7\%$ (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)*.

Om de resultaten van het onderzoek representatief te maken voor alle inwoners van Waalwijk, zijn deze herwogen naar de populatieverhoudingen voor wat betreft de variabelen leeftijd en geslacht (zie nevenstaande tabellen voor details over respons- en populatieverhoudingen).

Geslacht	Respons	Populatie
Mannen	42%	50%
Vrouwen	43%	50%
Non-binair	1%	0%
Onbekend	14%	

Leeftijd	Respons	Populatie
Jongeren (<40 jaar)	10%	32%
Middelbaren (40-65 jaar)	36%	41%
Ouderen (65+)	32%	26%
Onbekend	23%	

* De foutmarge geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. Het betrouwbaarheidsniveau geeft de statistische kans aan dat, bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, het resultaat van deze herhaalmeting binnen de foutmarge blijft.

WAT IS INCLUSIE?

EN WAT IS EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING?

“Het woord 'inclusie' komt van het woord 'inclusief' en betekent 'met inbegrip van'. Inclusie is het tegenovergestelde van uitsluiting.

Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin iedereen kan en mag meedoen. Toch zijn er mensen die uitsluiting ervaren, bijvoorbeeld mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking. Maar ook mensen die laaggeletterd zijn, armoede ervaren, vanuit een ander land naar Nederland gekomen zijn of vanwege hun seksuele geaardheid worden gediscrimineerd. Zo zijn er nog vele andere redenen die ervoor zorgen dat iemand uitsluiting kan ervaren.”

EIGEN ERVARING MET INCLUSIE

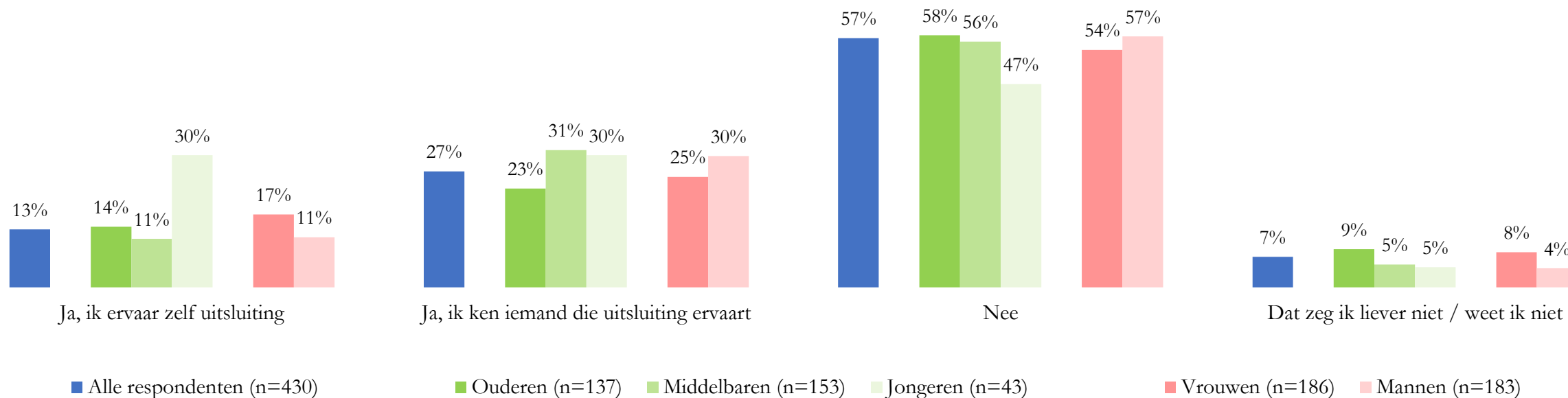

ZELF ERVAREN VAN UITSLUITING

Van alle respondenten geeft 13% aan zelf uitsluiting te ervaren. Nog eens 27% geeft aan iemand te kennen die uitsluiting ervaart. 57% is of kent niemand die uitsluiting ervaart en 7% weet het niet, of zegt dit liever niet.

Verdieping

- Meest opvallend is het feit dat 30% van de jongeren aangeeft zelf uitsluiting te ervaren. Dit is veel hoger dan het aandeel ouderen (14%) en middelbaren (11%). Naast de mogelijkheid dat jongeren daadwerkelijk vaker uitsluiting ervaren, is een andere mogelijke oorzaak van dit resultaat dat jongeren die géén uitsluiting ervaren minder sterk geneigd zijn deel te nemen aan een onderzoek naar inclusie dan middelbaren en ouderen die géén uitsluiting ervaren. Hierdoor zou de groep jongeren die wél uitsluiting ervaren oververtegenwoordigd kunnen zijn in het onderzoek.* Gezien de beperkte grootte van de subgroep 'Jongeren' (n=43) zou het resultaat ook (deels) op toeval kunnen berusten.
- Hoewel vrouwen (17%) iets vaker dan mannen (11%) lijken aan te geven zelf uitsluiting te ervaren, is dit verschil niet significant.

* Dit is slechts een hypothese en kan niet worden bewezen met resultaten uit dit onderzoek.

1. Bent u of kent u iemand die ervaart niet of minder goed mee te kunnen doen in de samenleving, om welke reden dan ook?

Basis: Alle respondenten

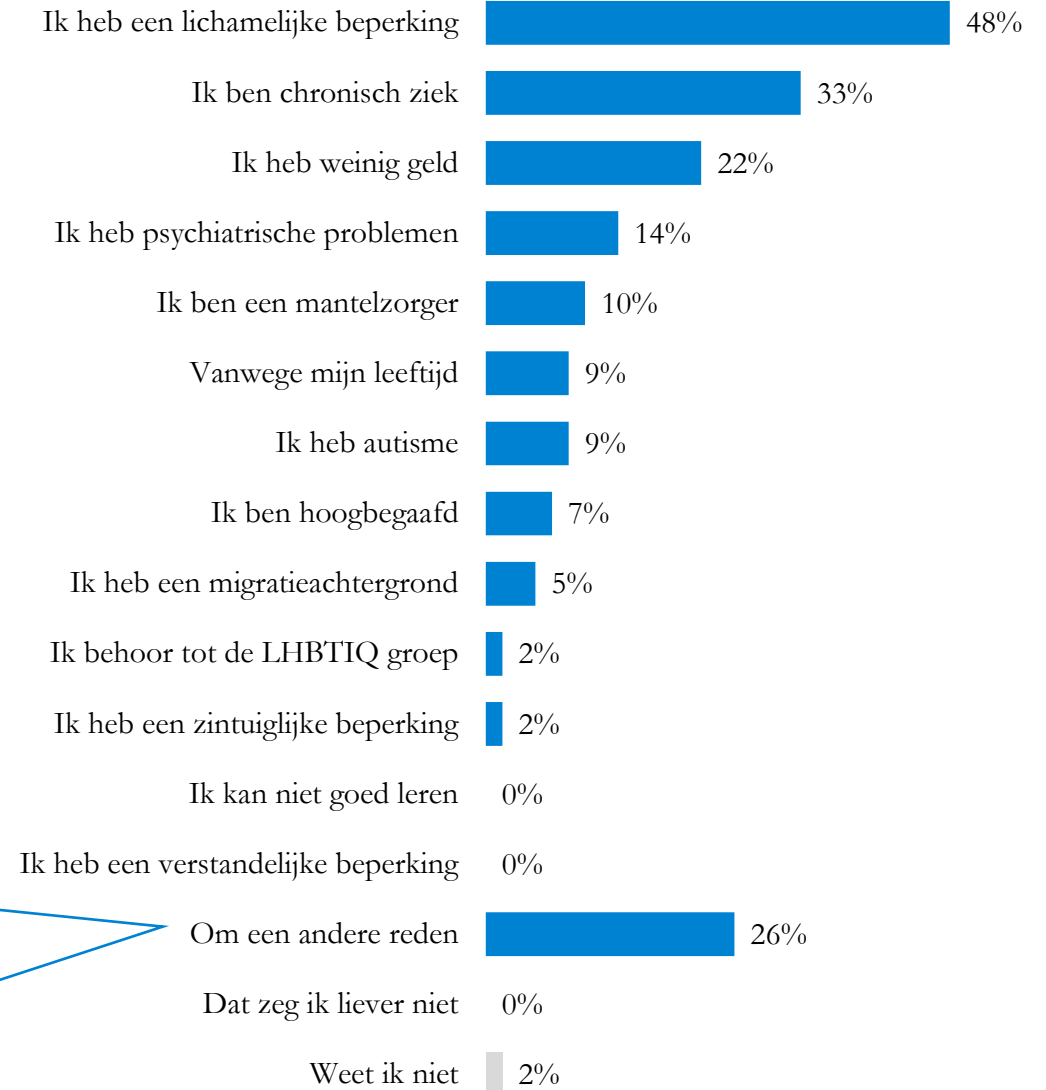
WAAROM ERVAREN INWONERS UITSLUITING?

De meest genoemd reden dat respondenten uitsluiting ervaren, is dat ze een lichamelijke beperking hebben: 48% noemt dit als reden. Daarnaast worden een chronische ziekte (33%) en een gebrek aan geld (22%) relatief vaak genoemd.

26% geeft aan een andere reden dan de getoonde redenen te hebben hiervoor. De antwoorden die hierbij genoemd worden, hebben vaak alsnog betrekking op de getoonde antwoordopties. Daarnaast wordt ook tweemaal het niet vaccineren tegen COVID-19 als reden opgegeven.

Hieronder volgt een selectie van de gegeven antwoorden in de categorie 'Om een andere reden'. Het betreffen de letterlijke antwoorden en deze kunnen dus spel- en taalfouten bevatten:

- 'Wij zitten via Gemeente Waalwijk bij Schuldhulpverlening.'
- 'Onzichtbaarheid problematiek voor de ander en ik wordt niet beschouwd als (ervarings)deskundige. Dus mijn mening doet er niet toe, wordt gebagatelliseerd of ik wordt genegeerd'
- 'dragonkin en sterkere zintuigen en vermogenes'
- 'Depressies'
- 'Heb lichamelijke problemen na ongeval'
- 'Omdat ik geen injectie wil tegen corona.'
- 'Tegenover mensen, die minder verdienen en meer en harder moeten werken'

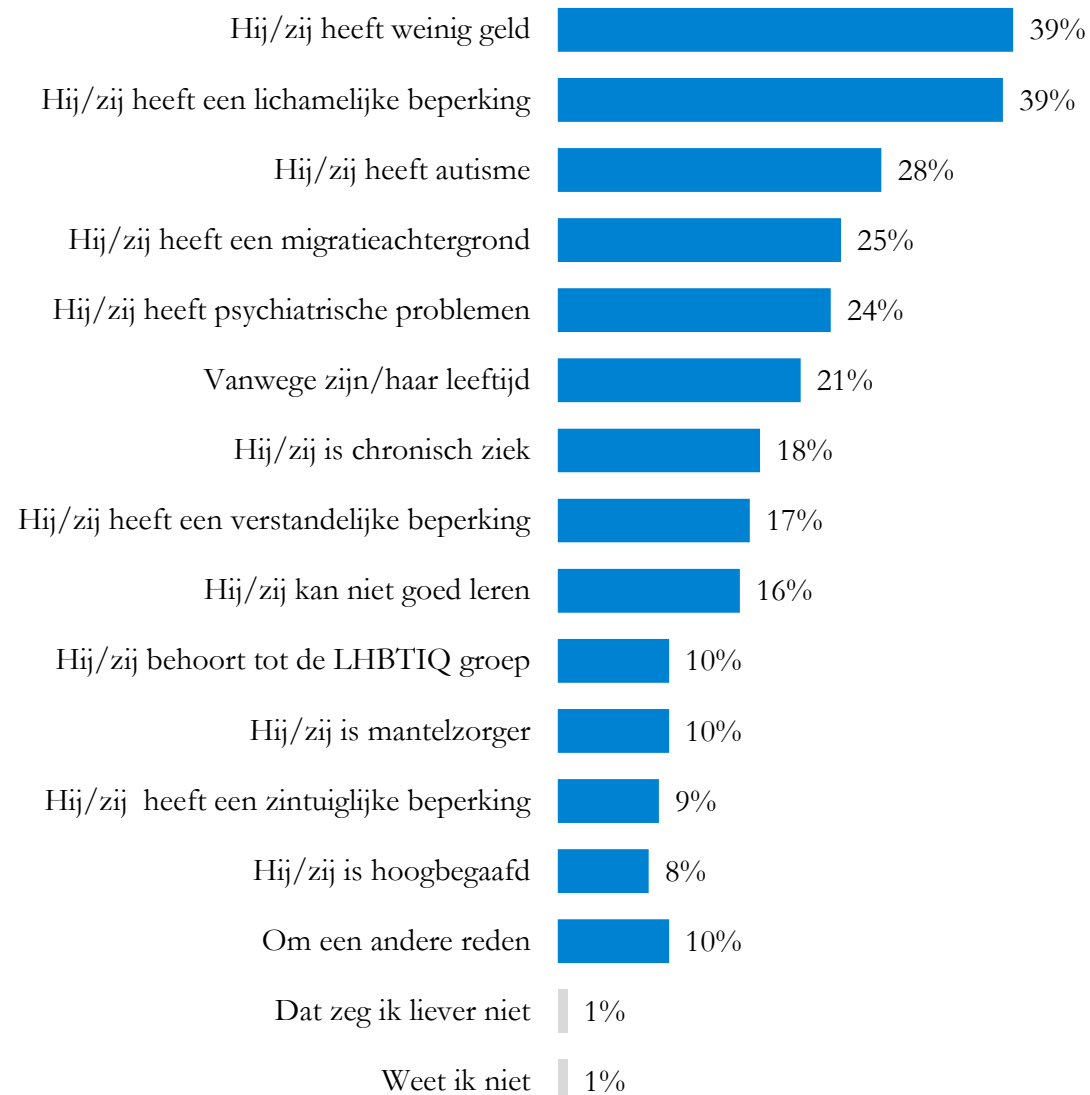

WAAROM ERVAART EEN BEKENDE UITSLUITING?

De meest genoemde redenen dat respondenten aangeven iemand te kennen die uitsluiting ervaart, zijn dat hij of zij een gebrek aan geld heeft en dat hij of zij een lichamelijke beperking heeft: beide worden door 39% genoemd als reden.

Andere relatief veelgenoemde redenen zijn:

- Hij/zij heeft autisme (28%)
- Hij/zij heeft een migratieachtergrond (25%)
- Hij/zij heeft psychiatrische problemen (24%)
- Vanwege zijn/haar leeftijd (21%).

EIGEN INZET VOOR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING

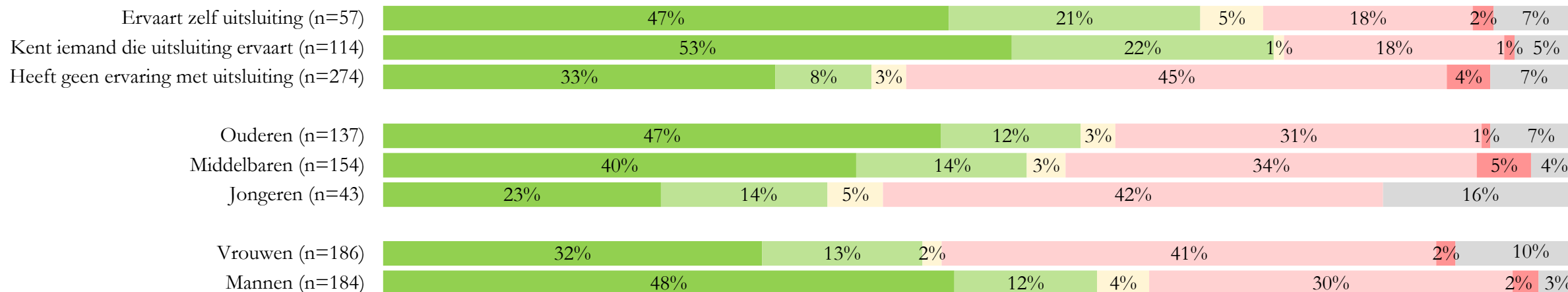
Van alle respondenten geeft 40% aan dat ze al voldoende meehelpen aan een inclusieve samenleving. 13% geeft aan wel al mee te helpen, maar nog meer te willen doen, 3% doet nu nog niets, maar zou wel willen meehelpen. 39% geeft aan niets te doen en dit ook niet te willen. 3% geeft aan nee en ik heb er geen behoefte aan en 7% weet ik niet.

■ Ik help al voldoende mee ■ Ik help al mee, maar wil nog meer doen ■ Nee, maar ik wil wel helpen ■ Nee, ik accepteer mensen zoals ze zijn, maar doe verder niets ■ Nee en ik heb er geen behoefte aan ■ Weet ik niet

Verdieping

- Vooral respondenten die zelf uitsluiting ervaren (47%) of die iemand kennen die uitsluiting ervaart (53%) geven vaak aan te vinden al voldoende mee te helpen vergeleken met respondenten die geen ervaring hebben met uitsluiting (33%). Ook geven voornoemde groepen vaker aan nog meer te willen doen dan ze nu al doen (resp. 21% en 22% versus niet-ervaringsdeskundigen 8%).
- Niet-ervaringsdeskundigen (45%) geven significant vaker aan mensen te accepteren zoals ze zijn, maar verder niet actief iets te doen (respondenten die zelf uitsluiting ervaren en respondenten die iemand kennen die uitsluiting ervaart beide 18%).
- Jongeren (23%) geven minder vaak dan ouderen (47%) aan te vinden dat ze al voldoende meehelpen.
- Mannen (48%) geven vaker aan dan vrouwen (32%) te vinden dat ze al voldoende meehelpen. Vrouwen (41%) geven vaker aan mensen te accepteren zoals ze zijn, maar verder niet actief iets te doen (mannen: 30%).

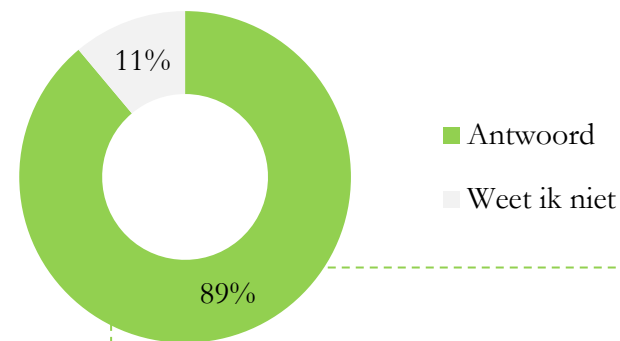
2. Vindt u dat u zelf meehelpt aan een inclusieve samenleving?

Basis: Alle respondenten

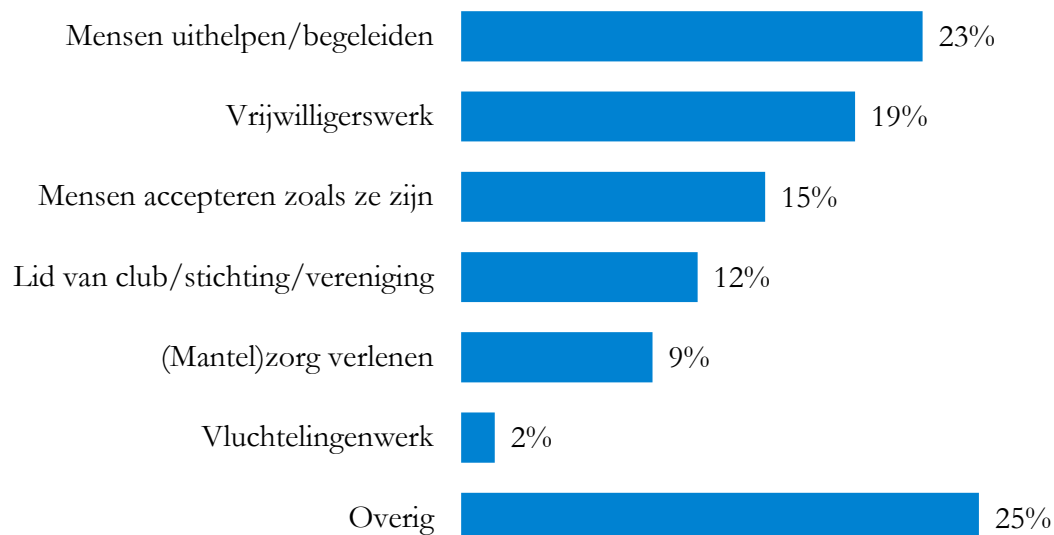
WAT DOEN INWONERS OM WAALWIJK INCLUSIEVER TE MAKEN?

Op de vraag wat men op dit moment doet om de samenleving inclusiever te maken geeft 89% van de respondenten die aangeven momenteel al mee te helpen een concreet antwoord. De gegeven antwoorden zijn behoorlijk uiteenlopend. In het kader rechtsonder is een selectie weergegeven van de antwoorden. Linksonder zijn deze gecategoriseerd weergegeven.

De gegeven antwoorden hebben relatief vaak betrekking op 'Mensen uithelpen/begeleiden' (23%), 'Vrijwilligerswerk' (19%) en 'Mensen accepteren voor wie ze zijn' (15%).

Onderstaand zijn de gegeven antwoorden gecategoriseerd en statistisch verwerkt:

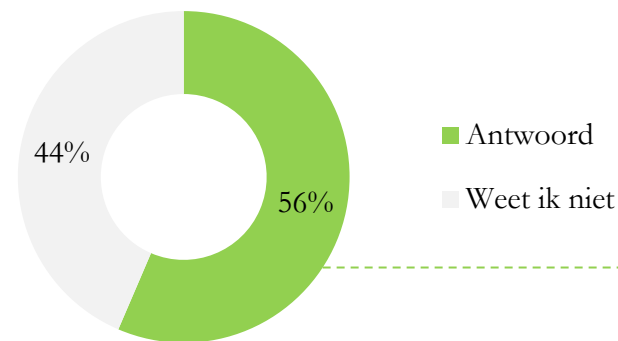
Hieronder volgt een selectie van de gegeven antwoorden. Het zijn de letterlijke antwoorden en deze kunnen dus spel- en taalfouten bevatten:

- 'Organiseren vd Wollukse Kwis en feestavond. Ons doel: mensen samenbrengen, verbroedering etc'
- 'Als bestuurlid van vereniging Den Bolder organiseren wij activiteiten binnen het Wij Diensten Centrum'
- 'Deelname werkgroepen Leerlingevervoer, Team Wijz, MR, OPR, Aangepast sportn'
- 'iedereen accepteren zoals degene is en vriendelijk bejegenen'
- 'IK accepteer mensen zoals ze zijn mbt ras, geloof en geaardheid. Wat ze doen en geloven moeten ze zelf weten. Dat is hun keuze. Als ze mij er maar niet mee lastig vallen.'
- 'Mantelzorg voor partner met NAH. weekendouder voor persoon met verstandelijke beperking'
- 'Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een kans geven, toegankelijkheid vergoten, er iets van zeggen als drempels snel verholpen kunnen worden'
- 'Onbevooroordeeld zijn, vrijwilligerswerk'
- 'Vrijwilligerswerk, Raadswerk, ik laat o.m.a. thuis, smeer geen nivea, ga uit van gelijkwaardigheid en menselijke benadering. Wat ik niet fijn vind, beschouw de ander als gelijke'

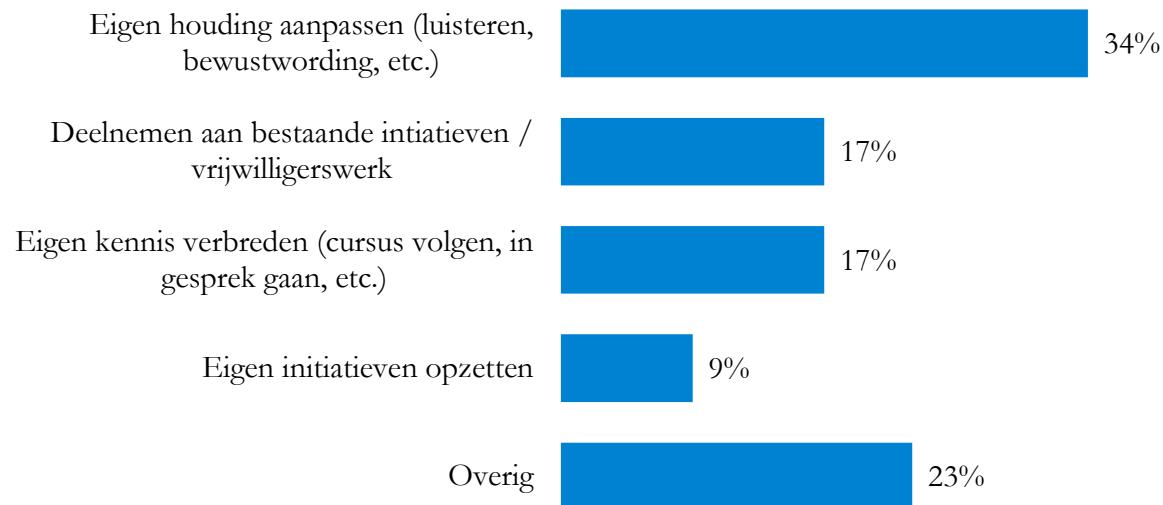
WAT INWONERS (NOG MEER) ZOUDEN WILLEN DOEN

Op de vraag wat men (nog meer) zou willen doen om de samenleving inclusiever te maken geeft 56% van de respondenten die meer zouden willen doen een concreet antwoord. De gegeven antwoorden zijn zeer uiteenlopend. In het kader rechtsonder is een selectie weergegeven van de antwoorden. Linksonder zijn deze gecategoriseerd weergegeven.

De gegeven antwoorden hebben vooral vaak betrekking op het aanpassen van de eigen houding, door bijvoorbeeld meer/beter te luisteren, zich meer bewust te zijn van het belang van inclusie, etc. (34% geeft een dergelijk antwoord). Ook het deelnemen aan bestaande initiatieven / vrijwilligerswerk en het verbreden van de eigen kennis (beide 17%) worden relatief vaak genoemd.

Onderstaand zijn de gegeven antwoorden gecategoriseerd en statistisch verwerkt:

Hieronder volgt een selectie van de gegeven antwoorden. Het zijn de letterlijke antwoorden en deze kunnen dus spel- en taalfouten bevatten:

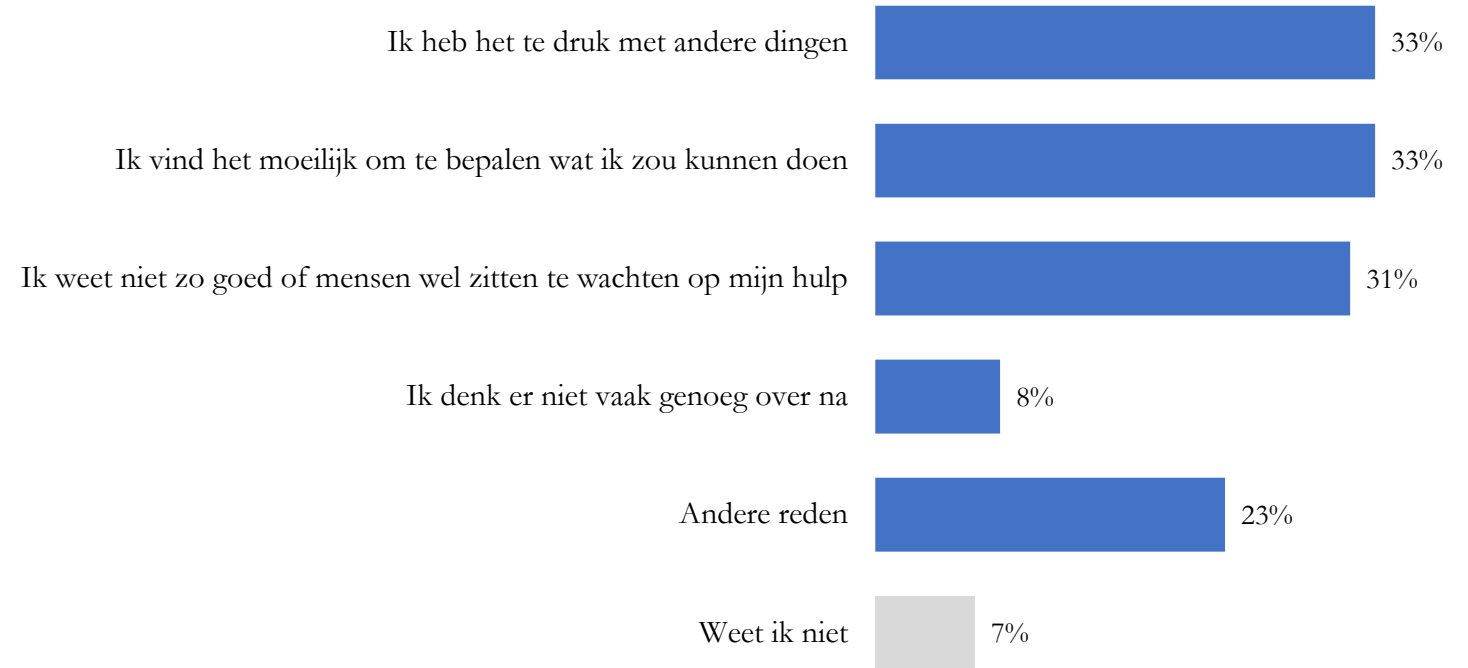
- 'Ik ben geen actieve voorvechter. Dat kan beter'
- 'We bereiken nu slechts een klein deel van de doelgroep, terwijl ik denk dat we meer kunnen bereiken. dus graag breiden we ons netwerk uit met nieuwe contacten'
- 'Verschil arm-rijk kleiner maken'
- 'Meer participeren maar ik begrijp Nederlandse omgangscodes niet en krijg altijd deksel op mijn neus. Ondanks alle goede bedoelingen. Dat maakt verdrietig dus doe ik liever niet mee'
- 'het gesprek aangaan, vragen of iemand hulp nodig heeft'
- 'Burgerberaad, machtsmisbruik van overheid, semi overheid en op gemeente niveau tegengaan. Werk maken van verandering van wantrouwen van burgers naar vertrouwen. Begin met geven en zet de ander op het goede spoor.'
- 'meedenken over beleid'
- 'Er voor zorgen dat er nog meer middelen ter beschikking staan om mensen mee te laten doen. Uitgaan van vertrouwen en verbinden, mensen en instanties bij elkaar brengen, elkaar aanvullen en iets voor elkaar betekenen'

REDENEN WAAROM INWONERS MINDER DOEN DAN GEWILD

De redenen waarom respondenten minder doen dan ze zouden willen om de samenleving inclusiever te maken lopen vrij sterk uiteen. Drie redenen worden door ongeveer één op de drie genoemd: 'Ik heb het te druk met andere dingen', 'Ik vind het moeilijk om te bepalen wat ik zou kunnen doen' (beide 33%) en 'Ik weet niet zo goed of mensen wel zitten te wachten op mijn hulp' (31%).

23% geeft een andere reden op die niet is voorgelegd. Ook deze redenen lopen redelijk sterk uiteen. Terugkerende thema's zijn hierbij:

- Ik wil wel meer doen, maar ben er niet toe in staat (bijvoorbeeld doordat men al zo veel doet of door ziekte)
- Ik heb moeite om met mensen om te gaan of om mensen te begrijpen
- Ik ben afhankelijk van anderen (doorverwijzers, instellingen/organisaties)

MENINGEN OVER INCLUSIE

WIE IS VERANTWOORDELIJK VOOR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING?

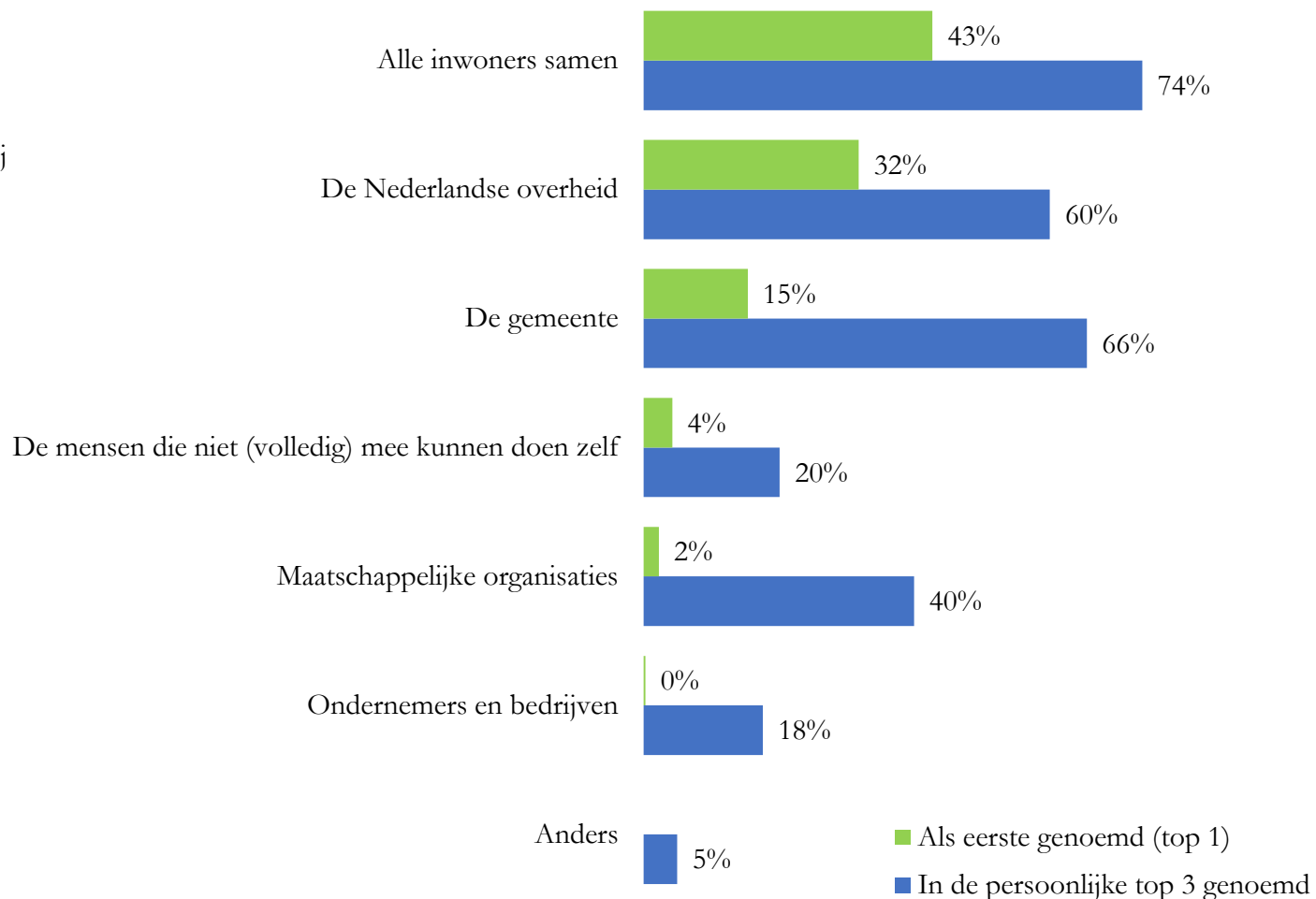
De respondenten leggen de verantwoordelijkheid voor een inclusieve samenleving vooral bij de inwoners zelf neer. 43% noemt dit als partij die hiervoor het meest verantwoordelijk is en 74% heeft dit in zijn persoonlijke top 3 staan van partijen die hiervoor verantwoordelijk zijn.

Ook de Nederlandse overheid (32% top 1, 60% top 3) en de gemeente (15% top 1, 66% top 3) worden relatief vaak genoemd. Kanttekening hierbij is dat de gemeente wel vaak in de top 3 staat, maar beduidend minder vaak als nummer 1. Mensen vinden de gemeente dus niet zo vaak de meest verantwoordelijke partij, maar zien vaak wél een gedeelde rol voor de gemeente weggelegd.

Hoewel iets minder vaak genoemd, valt verder op dat ook maatschappelijke organisaties relatief veel in de persoonlijke top 3 genoemd worden (40%) maar slechts sporadisch als eerste (2%).

Verdieping

Er zijn geen significante en relevante verschillen gevonden tussen de verschillende subgroepen.

3. Wie is volgens u het meest verantwoordelijk voor een inclusieve samenleving, een samenleving waarin iedereen mee kan doen? Maak uw persoonlijke top 3.

n=403

Basis: Alle respondenten

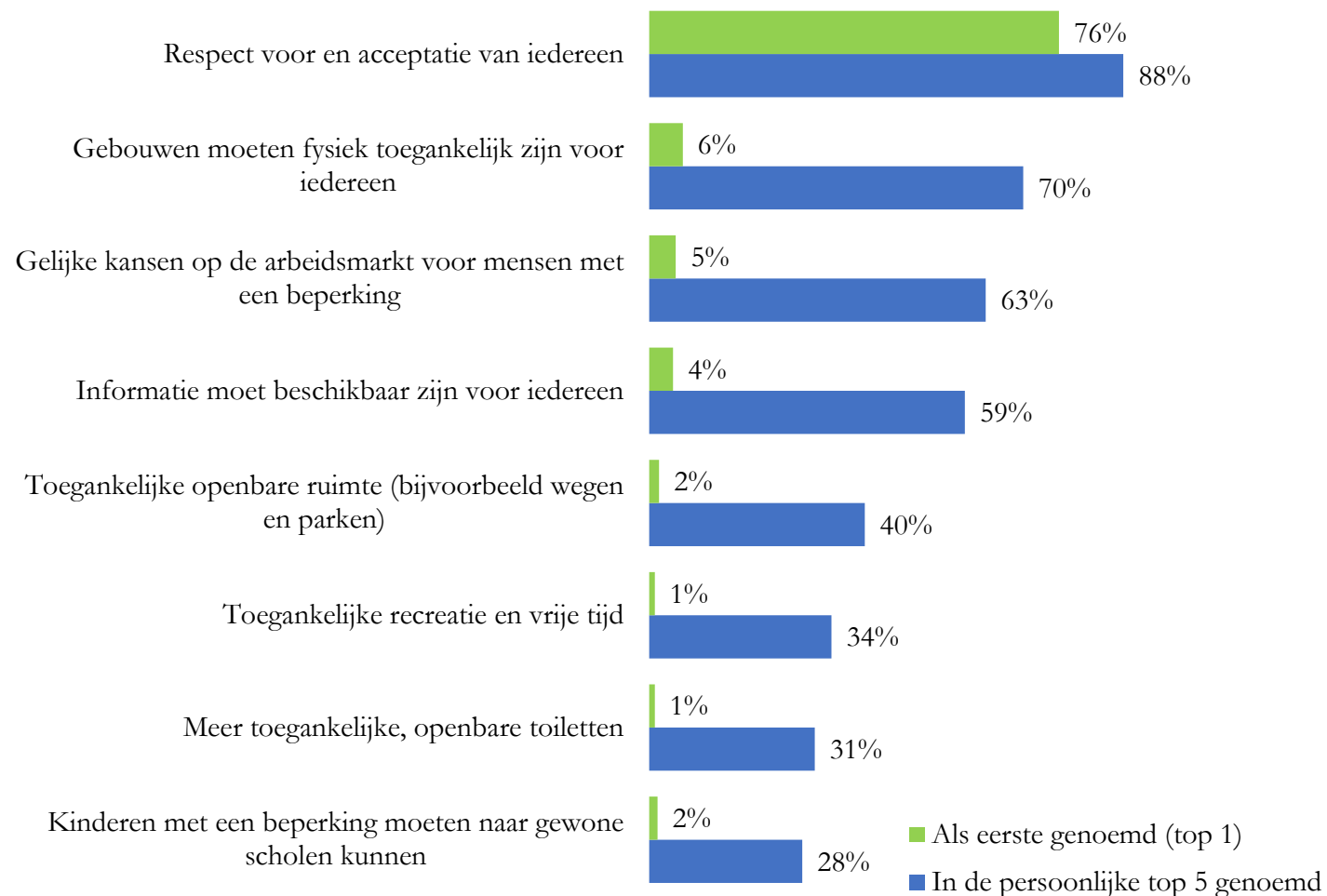
WELKE THEMA'S ZIJ BELANGRIJK VOOR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING?

Respect voor en acceptatie van iedereen vinden de respondenten het met afstand belangrijkste thema: 76% noemt dit als meest belangrijke thema (top 1) en 88% heeft dit in zijn persoonlijke top 5 staan.

Alle andere thema's worden slechts sporadisch het meest belangrijk gevonden. Wanneer we kijken naar de persoonlijke top 5 dan worden de thema's 'Gebouwen moeten fysiek toegankelijk zijn voor iedereen' (70%), 'Gelijke kansen op de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking' (63%) en 'Informatie moet beschikbaar zijn voor iedereen' (59%) door méér dan de helft in de persoonlijke top 5 genoemd.

Verdieping

Er zijn geen significante en relevante verschillen gevonden tussen de verschillende subgroepen.

4. Welke thema's zijn voor u het meest belangrijk voor een inclusieve samenleving?
Maak uw persoonlijke top 5.

n=386

Basis: Alle respondenten

INCLUSIE EN DE GEMEENTE WAALWIJK

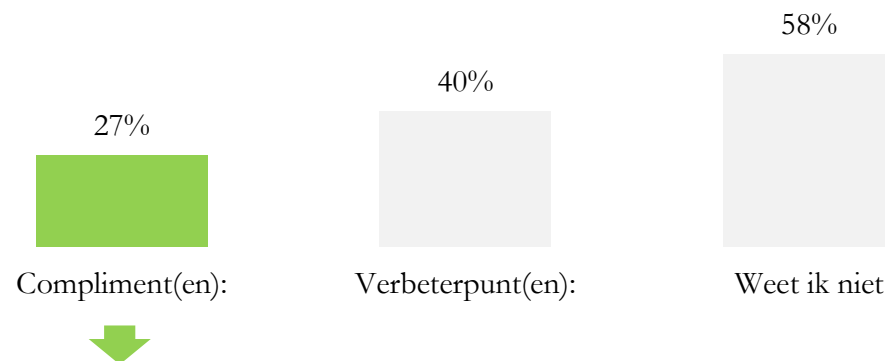

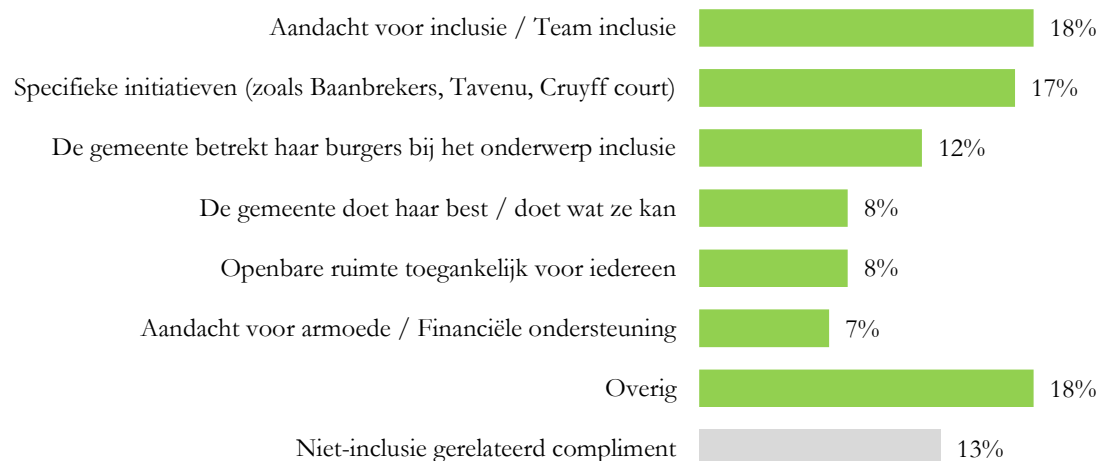
COMPLIMENTEN AAN DE GEMEENTE

27% van de respondenten heeft één of meerdere complimenten gegeven aan de gemeente Waalwijk in haar beleid rondom inclusie. De gegeven complimenten zijn behoorlijk uiteenlopend. In het kader rechtsonder staat een selectie van de complimenten. Linksonder zijn deze gecategoriseerd.

De gegeven complimenten hebben vooral vaak betrekking op de aandacht die er is voor inclusie en 'Team Inclusie': 18% geeft hierover een compliment. Ook worden vaak specifieke initiatieven zoals Baanbrekers en Tavenu genoemd (17%) en wordt het feit dat de gemeente haar burgers erbij betreft relatief vaak genoemd (12%).

Onderstaand zijn de gegeven antwoorden gecategoriseerd en statistisch verwerkt:

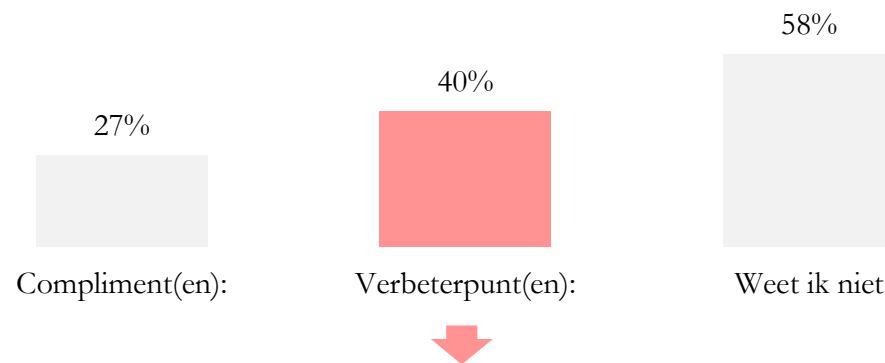
Hieronder volgt een selectie van de gegeven antwoorden. Het betreffen de letterlijke antwoorden en deze kunnen dus spel- en taalfouten bevatten:

- 'Baanbrekers doet prima zijn best voor de sociaal zwakkeren'
- 'denkt er over na, heeft aandacht er voor en gaat over tot daadkracht'
- 'inwoners raadplegen (zoals dit)'
- 'Ze maken het in ieder geval bespreekbaar'
- '(financiële) ondersteuning initiatieven'
- 'Ben op meerdere plekken Waalwijk go tegen gekomen en het is mooi te zien dat ze betrokken zijn'
- 'Centrum is rolstoelvriendelijk'
- 'Inclusief waalwijk is een goed initiatief.'
- 'Project maatschappelijk activering voor diegenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt'

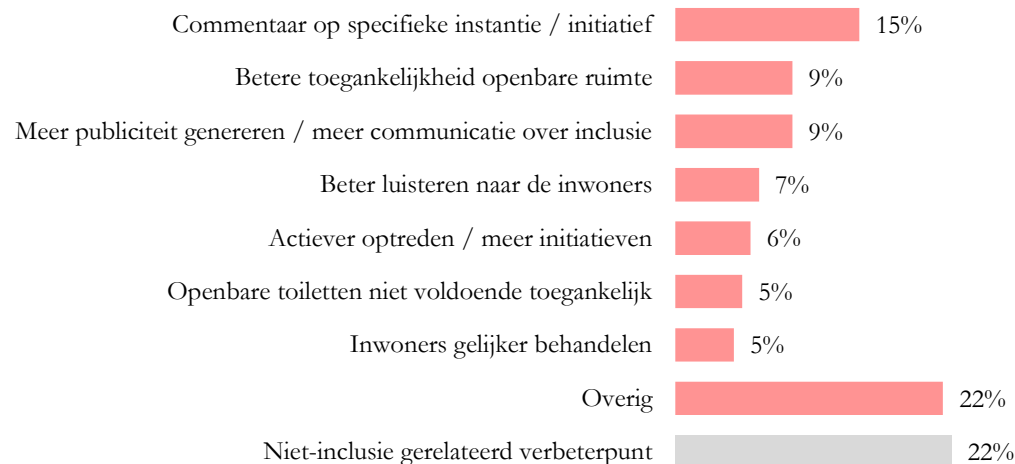
VERBETERPUNTEN VOOR DE GEMEENTE

40% van de respondenten heeft één of meerdere verbeterpunten gegeven aan de gemeente Waalwijk in haar beleid rondom inclusie. De gegeven verbeterpunten zijn zeer uiteenlopend. In het kader rechtsonder staat een selectie van de verbeterpunten. Linksonder zijn deze gecategoriseerd.

De gegeven verbeterpunten hebben relatief vaak betrekking op specifieke instanties of initiatieven (15%). Ook hebben ze vaak betrekking op het verbeteren van de openbare ruimte en het genereren van publiciteit/het frequenter communiceren over inclusie (beide 9%).

Onderstaand zijn de gegeven antwoorden gecategoriseerd en statistisch verwerkt:

Hieronder volgt een selectie van de gegeven antwoorden. Het betreffen de letterlijke antwoorden en deze kunnen dus spel- en taalfouten bevatten:

- 'Team Wijz is niet betrokken bij wat er speelt. Die werken teveel op zichzelf'
- 'Zorgen voor bijeenkomsten waar iedereen aanwezig kan zijn, vb festival mondiaal'
- 'Kinderen in rolstoel kunnen in Waalwijk niet (zelfstandig) ergens komen. Speeltuinen zijn ook voor mindervalide kinderen niet overal even goed bereikbaar.'
- 'Meer aanpassingen voor mensen met een scootmobiel en rolstoel'
- 'Baanbrekers menselijker laten zijn.'
- 'Bibliotheek niet midden in de stad want parkeren is dan te ver weg. Niet goed over nagedacht.'
- 'Ik heb geen idee wat de gemnnte doet. Misschien beginnen met communicatie?'
- 'Gelijkwaardige menswaardige grondhouding tov inwoners. Erkenning (ervarings)deskundigheid inwoners. Niet voor eigen rechter spelen ambtenaren.'
- 'Huisvesting arbeidsmigranten'

5. Wat doet de gemeente Waalwijk volgens u al goed (compliment) en wat kan de gemeente Waalwijk juist nog beter doen (verbeterpunt) in haar beleid rondom inclusie?

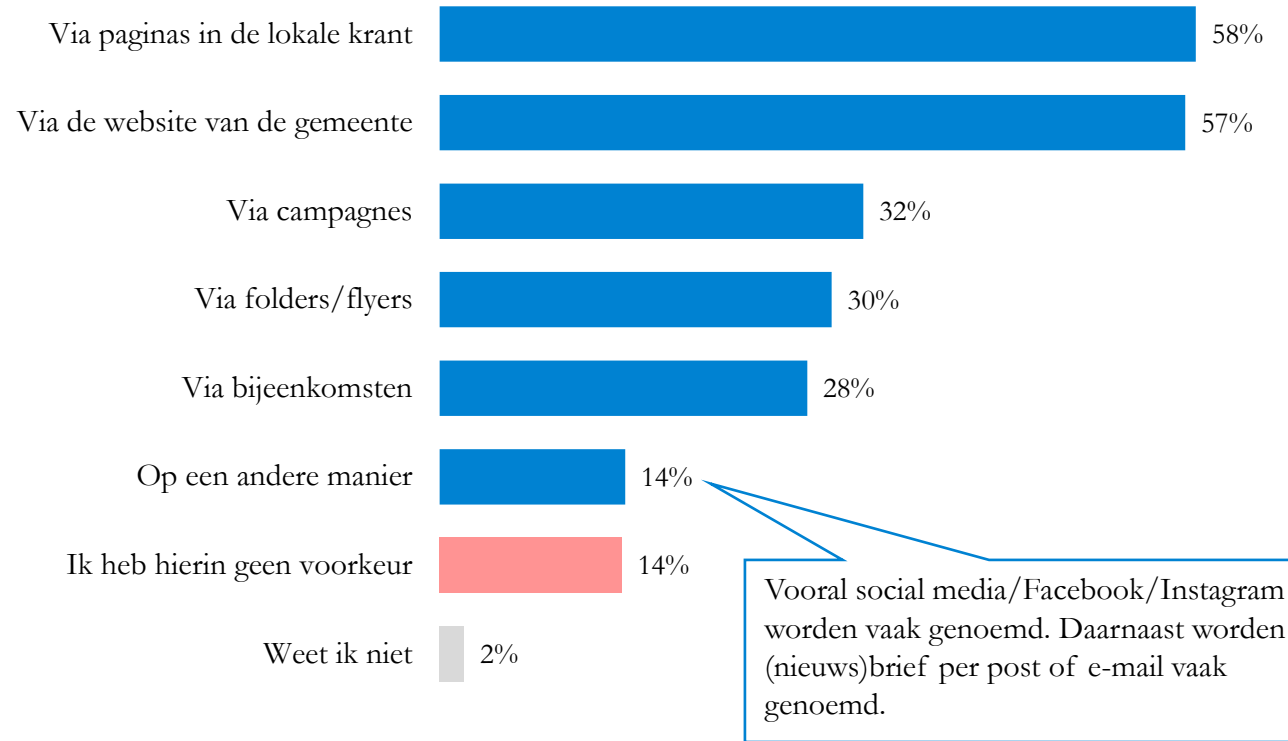
n=374

Basis: Alle respondenten

HOE WILLEN INWONERS DOOR DE GEMEENTE GEÏNFORMEERD WORDEN?

Vooral pagina's in de lokale krant (58%) en de website van de gemeente (57%) worden vaak genoemd als kanalen waardoor men graag geïnformeerd wordt door de gemeente Waalwijk. Campagnes (32%), folders/flyers (30%) en bijeenkomsten (28%) worden door ongeveer één derde genoemd.

14% geeft zelf een andere manier op. De meeste genoemde andere manieren zijn via social media (soms specifiek: Facebook/Instagram) of via een (nieuws)brief per post of via e-mail.

TOPONDERZOEK

Toponderzoek is een Horsters no-nonsense bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het raadplegen van meningen / ervaringen / beleving van belang om te overleven.

Onze professionele en flexibele medewerkers hebben **interesse** voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op. Tips worden aangeleverd. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als **onafhankelijk onderzoeksbureau** TIPTOP voor u. Het onderzoeksbureau heeft de beschikking over méér dan 100 eigen Tip-burgerpanels (waaronder TipWaalwijk), het overheidspanel 'Overheid in Nederland' en het 'Ambtenarenpanel'.

Op www.tipwaalwijk.nl kan iedereen uit Waalwijk een aanmeldingsformulier invullen. Van tijd tot tijd worden deelnemers gevraagd naar hun mening over actuele onderwerpen. De deelnemers zijn en blijven anoniem en kunnen per onderzoek zelf beslissen of meedoen. Ze zijn niets verplicht. Het invullen van een enquête duurt slechts enkele minuten en de onderwerpen zijn sterk afhankelijk van de actualiteit.

TipWaalwijk is een **gemeenschapspanel**, opgezet vanuit de gemeenschap. Heeft u marktonderzoeksvragen of andere vragen over burgerraadplegingen, dan kunt u deze altijd stellen aan enquete@toponderzoek.com. Het is ook mogelijk om zelf onderwerpen aan te dragen voor de lokale peilingen. Of wilt u ook graag eens met ons sparren over een onderzoek of participatietraject? Neem dan nu contact met ons op!

Toponderzoek
Herstraat 20
5961 GJ Horst

www.toponderzoek.com
enquete@toponderzoek.com
085-4860100

Toponderzoek is lid van MOA.